

De grenzen

Hoewel de vormgeving van de modellen door de jaren heen maar nauwelijks is veranderd en de onderneming maar zelden de publiciteit zoekt, kan de merknaam Spectral Audio onder muzikkliefhebbers en audiofielen bijna geen grotere controversie oproepen! Want vreemd genoeg blijkt iedereen er wel een bepaalde mening over te hebben. Een bizar fenomeen binnen onze huidige economie waar merknamen zonder veel geschreeuw inmiddels bijna niet meer gezien of gehoord worden. Voor mij persoonlijk is Spectral bijna een audio instituut en qua denkwijze en prestaties zo consistent als een atoomuurwerk. Maar zelfs binnen deze consistentie blijkt het met de komst van de DMC-30 SV voorversterker en de daarmee geïntroduceerde technologie, toch mogelijk om een ware revolutie te ontketenen. Vooral doordat de zeer neutrale 'snelle' weergavesignatuur nu voor het eerst wordt gecombineerd met een opvallend rijk kleurenpalet en een super dynamische, krachtige presentatie.

Wat was hier nu eigenlijk aan de hand? Ik weet het nog heel goed toen ik in de zomer van 2015 voor heel iets anders bij de Rhapsody winkel in Hilversum moest zijn. De voordeur stond vanwege het lekkere weer uitnodigend open, maar eenmaal in de hal was er nog steeds doodse stilte. Of toch niet? Want vanuit de grote luisterruimte hoorde ik zacht pratende stemmen. De deur stond op een kier en dus klopte ik vervolgens zachtjes op de deur. Het volgende moment zwaait de deur wijd open en zie ik Harry met een klant in de ruimte staan. 'Ha Werner, kom binnen want je bent net op tijd'. Eh, op tijd waarvoor dan? Want terwijl ik de ruimte rondkijk zie ik eigen-

lijk niets anders dan wat er normaal ook staat. Als luidsprekers de indrukwekkend goede TAD Compact (nou compact?) Reference, Aurender W20 Music Server, dCS DAC en een Spectral voor- en eindversterker. 'Kijk anders nog maar eens goed' zegt Harry met een olijke twinkeling in zijn ogen. Maar al snel wordt hij op een vreemde wijze ongeduldig en zegt 'Laat ook anders maar, want ik zal het je eerst wel laten horen'. Het moment wat nu volgde werd meteen in de analen van de meest memorabele Rhapsody momenten bijgeschreven. Want volledig onverwacht brak het volgende moment een akoestisch vuurwerk los zoals ik het maar zelden in deze ruimte en al hele-

maal nog nooit met deze componenten had ervaren! Het was volgens mij een stuk van één van mijn klassieke lievelingscomponisten Igor Stravinsky en het klonk wel zo groots, organisch rijk en absurd dynamisch dat we eigenlijk alle drie met stomheid waren geslagen! Wat heb je in hemelsnaam gedaan vroegen de klant en ik tegelijkertijd aan Harry?! 'Eh, eerlijk gezegd niet zoveel. Wat we nu met z'n drieën eigenlijk voor de allereerste keer horen, is de nieuwe Spectral DMC-30 SV top-of-the-line voorversterker in combinatie met de eveneens nieuwe DMA-260 S2 stereo eindversterker.' Ja dáág, denk ik bij mijzelf. Mij hou je zo niet voor de gek. Maar Harry

verlegd

leest sensitief zoals hij altijd is mijn gedachten direct en zegt; 'nee, het is echt waar en ik ben net zo verbaasd en bijna uit het veld geslagen als jullie. Wat deze nieuwe voortrap voor elkaar krijgt is gewoonweg niet meer normaal. Zo'n grote sprong vooruit is enorm zeldzaam, maar daarom natuurlijk niet minder leuk!'

Spectral 40 jaar!

Gelukkig brengt de sympathieke en vooral zeer wel bespraakte Spectral directeur en eigenaar Richard Fryer, bijna ieder jaar een bezoek aan Benelux distributeur More Music. Maar dit jaar is zijn komst extra bijzonder door het feit dat zijn onderneming het 40-jarig bestaan viert! Absoluut een fantastische en vooral memorabele prestatie. Want niet alleen is het bedrijf daarmee één van de oudste high-end audio fabrikanten ter wereld. Maar het is ook waarschijnlijk zelfs de enige van deze leeftijd die nog steeds onder dezelfde vorm en eigenaar bestaat! Zoals gewoonlijk heeft Richard ook dit jaar weer het nodige te melden en staat zijn bezoek naast activiteiten vanwege het 40-jarig bestaan, vooral in het teken om de gloednieuwe en vooral heel bijzondere DMA-280 Stereo Reference eindversterker aan de Nederlandse dealers te introduceren. Wat dit ontwerp met name zo belangrijk en afwijkend maakt ten opzichte van

voorgaande modellen, is dat hier voor de allereerste keer de in opdracht van Spectral ontwikkelde unieke nieuwe generatie vermogenstransistoren wordt toegepast. Binnen dit ontwerp zijn vele bestaande problemen tot verwaarloosbare proporties teruggebracht of zelfs geëlimineerd, waardoor een ongekend natuurlijke weergave ontstaat. In de loop van volgend jaar zal ook de top-of-the-line Spectral DMA-500 AR (Anniversary Reference) mono eindversterker op de markt komen en daarmee de grenzen zelfs nog verder verleggen. Zoals de naam 'AR' al zegt is dit tegelijkertijd zowel een jubileum als referentieproduct en niet zonder reden. Hier geen nieuwe kleren van de keizer maar een cumulatie van 40 jaar noeste arbeid van het ontwikkelteam onder leiding van de legendarische Keith O. Johnson. Jawel, dezelfde man die het eveneens legendarische muzieklabel Reference Recordings al hetzelfde aantal jaren van de mooiste opnamen voorziet en door zijn kennis, passie, volharding en een enorme inventiviteit tot heel bijzondere dingen in staat is. Net als in de DMA-280 worden ook hier de nieuwe supertransistoren toegepast maar dan in een volledige Reference Standard opzet. Mede hierdoor is er nu én de snelheid (zelfs 2x zo snel als het huidige topmodel DMA-400 RS(!)), het elimineren van de ongewenste thermische geheugenef-

ecten en tenslotte ook, maar dat was tot op heden altijd een contradictie, het leveren van een hoge gewenste stroomsterkte in één enkele transistor met behoud van die extreem hoge snelheid!

'Super Veloce' en supertransistoren

Omdat de techniek van de hier te bespreken DMC-30 SC voorversterker direct van het SV (Super Veloce = *supersnel*) topmodel is afgeleid, is het nuttig om die nu even als startpunt te nemen. Dat het merk Spectral totaal niet commercieel gedreven is blijkt uit werkelijk alles. Van de extreem achterhaalde website in negentiger jaren stijl, tot het continu 'hergebruiken' van dezelfde soort behuizingen. Ook de DMC-30 SV en SC voorversterkers zien er dus op het oog precies hetzelfde als hun voorgangers uit. Toch hoeft dat verder geen nadeel te zijn, want waarom zou je ook de bijna bombestendige behuizing en hun extreem functionele en logisch opgezette lay-out iedere paar jaar moeten wijzigen? Zoals eigenlijk altijd bij een Spectral product moeten we ook dit keer alle wijzigingen onderhuids zoeken. In basis blijkt het leeuwendeel van de geconstateerde gehoormatige verschillen door de zeer bijzondere, nieuw ontwikkelde super transistoren te worden veroorzaakt. Deze zeer exclusieve in opdracht van Spectral ontwikkelde onderdelen ■■■NEXT

afkomstig uit hun eigen technologische achtertuin Silicon Valley, zijn een regelrechte doorbraak in hogesnelheid transistorgedrag en lossen vele reeds lang bekende problemen grotendeels of zelfs helemaal op. Hieronder vallen aspecten als non-lineariteit, low level vervorming en zeker niet te vergeten de zogenaamde 'na-ijl vervorming'. Deze "thermische geheugen" artefacten zijn al lang een bekend fenomeen in hightech versterkingscircuits voor RF en magnetron, maar worden nog steeds genegeerd door conventionele audio-ingenieurs. De huidige resultaten van deze nieuwe ontwikkeling zijn echter zo bijzonder, dat de huidige generatie met afstand de beste presterende Spectral versterkercircuits heeft opgeleverd die deze onderneming ooit heeft ontworpen!

DMC-30 SC

Hoewel een topklasse Spectral voorversterker natuurlijk uit nog veel meer andere belangrijke bouwstenen dan alleen maar super transistoren bestaat, is de basis van ieder Spectral product vanaf de oprichting in 1970 altijd een zo hoog mogelijke verwerkingssnelheid geweest. Door deze zo hoog en daarmee tevens zo accuraat als maar mogelijk te maken, zijn deze apparaten ook extreem breedbandig geworden. Het topmodel voorversterker DMC-30 SV haalt maar liefst een bizarre DC tot 15 mHz(!) bij slechts - 3 dB, terwijl de

€ 9.000,- minder dure SC uitvoering ook nog steeds de 5 mHz bij - 3 dB weet aan te tikken. Naast een op verschillende aspecten minder extreem doorgevoerd onderdeel gebruik, is verder het voornaamste verschil tussen de SV en SC modellen, dat eerstgenoemde volledig gebalanceerd is opgebouwd terwijl de SV als single ended variant is geconstrueerd. De DMC-30 SC lost de roemruchte maar ook veel eenvoudiger DMC-15 SS af en dat maakt vanaf het eerste moment een heel groot verschil. Hoewel eerlijk gezegd moet worden dat daarmee ook de vanaf prijs ineens met € 5.000,- is gestegen, staat er ook meteen een heel ander apparaat voor mij. Want hoe goed de DMC-15 SS ook presteerde, de DMC-30 SC is echt van een totaal ander niveau! Het begint al met alle geneugten die de 30-serie al sinds jaar en dag zo typeren. Geen normale draaivolumeregelaar en in dit geval zelfs nog zonder afstandsbediening, maar een zeer hoogwaardige in samenwerking met de luchtvaartindustrie ontwikkelde 50 stappen regelaar. Een hoog constructief kleinood dat een indrukwekkende combinatie vormt van mechanische precisie en geavanceerde materiaalkennis en daardoor in zijn werking nog het meest lijkt op een eindeloze rij aan theoretisch ideale weerstanden. Tijdens zijn bezoek vertelt Richard mij terloops dat dit onderdeel naast extreem bijzonder ook vooral

enorm lastig is te vervaardigen. Niet voor niets doet de zeer gespecialiseerde hightech toeleverancier over een batch van 50 van deze regelaars, maar liefst zes maanden! Ondanks het extreme ontwerp is hij dit keer samen met alle andere functies gelukkig wel geheel op afstand bedienbaar. Ook de bijzondere en vooral sterk afwijkende voedingsopzet van de DMC-30 SC draagt veel bij aan de buitengewoon goede prestaties. Voor het eerst ontwikkelt voor de SDR-4000 cd-speler biedt dit zogenaamde 'Floating Power' systeem, een extreme isolatie tegen lichtnetinterferenties. Feitelijk lijkt de ingrijpende werking nog het meest op een combinatie van een grote hoeveelheid kleine batterijen, maar dan zonder de nadelen zoals spanningsfluctuaties tijdens belasting en met een continue stabiele werking. Net zoals alle DMC-30 voorgangers is ook de SC variant weer ondergebracht in dezelfde tijdloze, extreem solide metalen behuizing (48,3 cm breed, 10,4 cm hoog, 31,1 cm diep en 11,8 kg zwaar) met misschien wel de meest duidelijke lay-out van de branche. Daarbij zijn alle drukknoppen hoewel enigszins voorzien van een grofstoffelijke uitstraling, ook voorzien van duidelijk groene LED indicaties en is de bediening zo logisch, dat het ook zonder het raadplegen van de handleiding al volledig voor zich spreekt. De achterzijde kenmerkt hetzelfde nuchtere plaatje van maximale kwaliteit met 0,0%

valse opsmuk. Het beeld wordt tenslotte gecompleteerd met een zeer basale maar wederom extreem solide metalen afstandsbediening. Een kleinood wat in staat is om alle functies van de voorversterker te bedienen en door het hoge gewicht en degelijkheid ook nog eens een extra toevoeging ter beveiliging van uw woning vormt! Vooral omdat iedere mogelijke inbreker uw huis al lang heeft (willen) verlaten op het moment dat u de AB alleen al op wilt tillen!

DMA-240

Net als de bijbehorende voorversterkers hebben ook de Spectral eindversterkers veel meer het visuele voorkomen van een keurig afgewerkt werkpaard, dan de vaak chique 'audiojuwelen' zoals

veel andere high-end audiomerken hun producten vaak in deze prijsklasse vormgeven. Van Musical Fidelity eigenaar Antony Michaelson, heb ik tijdens één van onze ontmoetingen wel eens gehoord dat soms tot wel 60% van de apparaat prijs in de vaak erg duur betaalde cosmetische uiterlijkheden kan gaan zitten! Wat overigens zeker niet wil zeggen dat de Spectral kast dan maar van dunwandig gevouwen plaatstaal zou zijn vervaardigd. Want ook al is de façade opvallend sober en nuchter, de materiaalkeuze is weldegelijk boven iedere twijfel verheven en doet zelfs binnen zijn prijsklasse zeer hoogwaardig aan! Toch is het uiteindelijk vooral meteen weer dat zeer herkenbare voorkomen wat het voor mij persoonlijk doet. Daarmee is Spectral zo'n product uit Sunnysvale California wat zelfs van 50 meter afstand nog steeds als zodanig is te herkennen. De zwarte zeer robuust uitgevoerde kast, het front met zijn dikke blank aluminium omranding en tenslotte natuurlijk het grote links geplaatste oplichtende turquoise Spectral logo met helemaal

rechts de forse kiep-kantel aan/uit schakelaar. Het is er gewoon allemaal. Dat het stoere voorkomen geen leeg uiterlijk vertoon is, bewijst naast de robuuste afmetingen van 48,2 cm breed, 18,4 cm hoog en 45,8 cm diep, ook het solide gewicht van 29 kilo. Door de ver buiten de kast uitstekende koelribben aan de achterzijde en het diepliggende zwaartepunt, lijkt de eindversterker overigens nog zwaarder dan hij feitelijk is. Op zich niet zo heel erg, maar bij het uit de doos halen en in het rack plaatsen toch wel een aandachtspunt. Aan de achterzijde zijn links van het grote koellichaam de euronetstekkerentree en vier fraaie koperen Mundorf luidsprekerconnectoren exclusief voor Spectral gemaakt, te vinden. Zoals gewoonlijk bij Spectral kunnen deze zowel blanke draad, banaanstekkers en spades verwerken, maar zijn door hun krappe plaatsing ook vrij lastig toegankelijk. Anderzijds vindt aansluiten toch maar heel af en toe plaats en daarom til ik er ook weer niet al te zwaar aan. Aan de rechterzijde zijn tenslotte de single ended en gebalan-

ceerde aansluitingen te vinden. Net als in de DMC-30 SC voorversterker zijn de nieuwe generatie super transistoren ook in de nieuwe DMA-240 gemonteerd. Samen met een hele reeks aan kleinere en grotere aanpassingen, heeft dit uiteindelijk geleid tot een compleet nieuwe generatie Spectral apparatuur. Aan de buitenzijde bijna niet van hun voorgangers te onderscheiden, maar gehoormatig een totaal andere wereld! Hoewel deze stereo eindversterker de prijstechnische entree in de wereld die Spectral Audio heet markeert, is het model door zijn forse voeding en krachtige eindtransistoren toch al in staat om 2 x 200 Watt aan 8 Ohm, 2 x 360 Watt aan 4 Ohm en zelfs 2 x 545 Watt aan 2 Ohm continu te leveren! Onvoorzwaarlijk stabiel dus en naar wat ik van de dealers heb begrepen klopt dit ook zeker. Want zelfs deze 'baby' Spectral stuurt al iedere beschikbare luidspreker op de markt zonder ook maar een krimp te geven probleemloos aan!

Luisteren

Doordat de duurdere modellen enkele jaren geleden en in tussentijdse demo's al zo veel indruk op mij maakten, ben ik werkelijk ontzettend benieuwd hoeveel er uiteindelijk nog van overblijft als de

prijs van de versterkers zoals bij mij in de luisterruimte wordt gehalveerd. Dit keer zijn er geen rijen verschillende luidsprekers, andere versterkers of bronnen in de luisterruimte aanwezig en ben ik vooral nieuwsgierig hoeveel van die spectaculaire entree in 2015 ik nog ga herkennen. Het uiterlijk van deze 'instappers' verschilt alvast nagenoeg niet van de duurdere Spectral modellen en na het aansluiten van de speciaal door More Music bijgeleverde Spectral bekabeling *made by MIT*, stijgt de spanning tot ongekende hoogte. Bij iedere nieuwe ontmoeting is het altijd de vraag met wat voor muziek je als eerste wilt starten en in dit geval is dat pianist, componist en producer Dave Grusin met zijn toe grensverleggend goede album *Discovered Again*. Muziek die niet op zijn eigen later opgerichte GRP-label is opgenomen maar dit keer door het fameuze Sheffield Lab label opgenomen in 1976 (Sheffield Lab CD 5) in geregistreerd. Zodra ik de muziek weer terug hoor over deze Spectral set, vind ik het meteen weer enorm jammer dat dit label eigenlijk niet meer bestaat. *Discovered Again* is net als vele andere Sheffield Lab producties live in de studio tegelijkertijd op twee sporen en direct to disc opgenomen en dat geeft samen met de

nimmer overtroffen opname- en mastering techniek van Doug Sax, een bizar goede kwaliteit. Ik heb deze originele cd al sinds hij uitkwam in 1990 en kan oprecht zeggen dat ik hem nog nooit zo overtuigend heb gehoord als met deze 'instap' Spectral set! *Discovered Again* bevat vele muzikale pareltjes maar het nummer *Cripple Creek Breakdown* vat bijna alles in één nummer samen. Al vanaf de eerste noten ben ik zowel weer terug in de 2015 luisterruimte van *Rhapsody* als waan ik mij tevens heel sterk bij deze fantastisch spontane direct opgenomen sessie in 1976. Ten opzichte van alle voorgaande Spectral versterkers die ik hier thuis heb gehad ongeacht prijs(!), is de combinatie DMC-30 SC met DMA-240 aanzienlijk dynamischer, meer expressief, kleurrijker, meer krachtig en gedefinieerd in het laag en midlaag en zeker ook meer vloeiend en organisch. Een ander opvallende nieuwe eigenschap betreft de nog grotere consistentie aangaande het gekozen volumenniveau. Dus of u nu fluisterzacht speelt of op orkaansterkte, de klankmatige eigenschappen verschuiven geen moment en van stress of luistermoeheid is geen enkele sprake. Na deze bijzonder overtuigende entree besluit ik de muzikale gaskraan nog verder open

te draaien, op zoek naar mogelijke hiaten in het dichte pantser van deze Spectral loten. Dus na Dave Crusin verdwijnt de super swingende pianist Serge Forté met het nummer *Funky Oscar (Thanks for All)* in het North Star Design cd-loopwerk (wauw!), bezingt zangeres Andrea Mathews op haar originele wijze *A battle in between* van haar schitterende Blue Tofu album (Dubious Recordings DCD 20012) en leg ik de lat zelfs nog hoger en moeilijker met het meesterlijke album van meesterbassist Dean Peer (Airborne). De Spectral set moet er nu echt aan gaan trekken en het surplus aan dynamische kwaliteiten, natuurlijk oplopend vermogen en natuurlijk de enorme snelheid, is zeker bij dit laatste 'gruwelijk goede' album op indrukwekkende wijze terug te horen. Het is trouwens een boeiend gegeven dat veel mensen ook vandaag de dag nog steeds denken dat snelle versterkers zoals bijvoorbeeld Spectral, dun, hard, klinisch en afstandelijk klinken. Uiteraard komt dit ergens vandaag en het is inderdaad zo dat de vroegere generaties een stuk kritischer waren qua totale set samenstelling en tonaal wat minder verzadigd waren. Maar ook klonken ze feitelijk heel eerlijk en realistisch en waren ze heel goed in staat natuurlijk te klinken. In deze

nieuwste generatie heeft Spectral zichzelf in opvallende mate overtroffen. Niet alleen hebben modellen van dit merk nog nooit eerder zo goed en vooral super allround gepresteerd, maar het is zelfs zo dat de instappers van nu de topmodellen van slechts enkele generaties terug evenaren of zelfs weten te overtreffen en dat is opmerkelijk! Ik sluit tenslotte gepast af met een hele rij Reference Recording opnamen als ode aan professor Keith O. Johnson. Niet alleen de man achter deze nog immer maatstaf zettende opnamen, maar ook de 'out of the box' denkende hoofdontwerper van deze nieuwe Spectral elektronica. Afgespeeld op deze versterkers kan de boodschap van deze muziek bijna niet beter overkomen. Hoog, breed, diep, emotioneel betrokken en enorm veel inzicht in de opname(locatie) biedend. Het is er gewoon allemaal en zo goed voor het voetlicht gebracht dat ik durf te zeggen dat deze twee Spectral versterkers de beste prijs/kwaliteitsverhouding bezitten van zelfs het huidige complete gamma!

Conclusie

U heeft het helemaal correct als u concludeert dat ik bijzonder enthousiast en tevreden over deze twee nieuwe

Spectral loten ben. Qua uiterlijk en voorkomen is er eigenlijk helemaal niets veranderd, maar onderhuids heeft er een ware technologische en gehoor-matige revolutie plaatsgevonden. Het mooie daarvan is dat nu niet alleen een veel grotere groep muzikliefhebbers het merk wel zal kunnen waarderen, maar dat ook het prijspeil in relatieve zin omlaag is gegaan. Sommigen van u zullen mij denk ik nu voor gek gaan verklaren, maar ik vind dat er nu zelfs voor een prijs van net geen € 32.000,- sprake is van een uitstekende prijs/kwaliteitsverhouding! Met name omdat het nog niet eerder mogelijk was om zoveel (zeer) hoge bouw- en geluidskwaliteit voor dit bedrag te verwezenlijken. Rest mij niets anders dan een diepe buiging voor Richard Fryer en professor Keith O. Johnson en zijn team te maken. Verdraaid knap werk!

Tekst: Werner Ero

Fotografie: Spectral

PRIJZEN	
SPECTRAL DMC-30 SC	€ 14.900,-
SPECTRAL DMA-240	€ 16.900,-

MORE MUSIC, TEL: 0346-211919
E-MAIL: INFO@MOREMUSIC.NL
WWW.MOREMUSIC.NL

» END